

vodstvo sem zaslužila 25 gld. a prejela 20 gld., in to poslednje šele čez jedno leto in le po blagohotnem posredovanju našega gospoda nadzornika. V tretje sem oskrbovala vodstvo 1889. l. samo skozi 6 tednov, a poučevala celo zimo (dobrega pol šolskega leta) po 32½ ur na teden in — strmite in zavidajte me — prejela za vse skup 8 gld. 88½ kr.! V četrte sem oskrbovala vodstvo 1890. l. skozi osem tednov in peti 1891. l. tudi toliko časa, obakrat s poučevanjem v obeh razredih, a za ta dva slučaja nisem prosila nagrade misleča: »Bog zna, ali bi dobila za koleke!« In vendar je vsega skup 16 tednov t. j. ⅓ leta. Vidite torej gosp. urednik, da sem jaz res pod srečno zvezdo rojena.

Zaslužimo pa na dvorazrednicah krvavo te krajcarje, ki jih sedaj dobivamo, ker je, kakor čujem

skoro povsod tako,*) da ima učiteljica za tretjino otrok in z ročnimi deli po 3—4 ure več na teden kakor nadučitelj. Toliko v pojasnilo! Sicer me še nekje čevlji žuli in prav občutljivo, a ne smem preglasno povedati, sicer bode, gospod urednik, moj dopis res poslali v koš. Jaz se z Vašim pesimistom zelo ujemam v nazorih, v sled prežalostnih skušenj (omenjene niso najhujše), katere sem si pridobila v teh letih.

V življenji trnja, a cvetja na grob,
Storite nam raji narobe;
Trosite nam raji v življenje cvetic
A trnje shranite za grobe!

Z najodličnejšim spoštovanjem

Lepkoca.

*) Kolikor nam znano, ne!

Ured.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (Jakob Mencinger †). Dne 22. sušca t. l. je po dolgi bolezni v svojem rojstvenem kraju na Bohinjski Bistrici umrl umirovljeni nadučitelj g. Jakob Mencinger. Porojen dne 8. mal. srpana 1826. l. je bil torej v 65. letu svoje dobe. Oče mu je bil Marko Mencinger, cerkvenik in mati Jera, porojena Preželj. Po dovršenem učiteljskem tečaju ljubljanskem je bil 1845. l. imenovan učiteljem v svojem domačem kraju na Bohinjski Bistrici. Z njegovim imenovanjem se je tamošnja šola otvorila. Tu je služboval do konca meseca grūdna 1852. l. ter z dnem 1. prosinca 1853. l. nastopil učiteljsko službo v Gorjah. V najboljši dobi je tukaj kaj marljivo in vspešno deloval tako v šoli, kakor zunaj šole. Mnogo Gorjancev, ki so sedaj v raznih stanovih, pripravljaj je on za daljno šolanje. Njegov pouk je bil mikaven, kaj radi smo mi otroci hodili k njemu v šolo in vsak njegov učenec se ga kaj rad spominja. Dasi se v tedajšnji šoli v realistik ni poučevalo, imel je ves njegov pouk realistično podlago. Rad je rabil pri pouku podobe. Da nas je vnmal za zemljepis, napravil si je takozvani »panorama«, zanj nakupil vsakovrstne zemljepisne podobe, vsa glavna mesta avstrijska in evropska, razne narode i. dr. ter nam jih je kot plačilo za marljivost in pozornost pri pouku razlagal in razkazoval skozi povečšano steklo, nabrane drugo poleg druge na premičnih vretencih, tako da smo mnogokrat prepotovali vso Avstrijo in Evropo. Za prirodo nas je vnmal ne toliko s teoretičnim, kakor s praktičnim poukom. On je bil za tedajšnje razmere izborni sadje-rejek in cvetoljub. V svojih življenjskih potrebah kaj skromen — gostilne skoraj ni poznal — žrtvoval je mnogo za sadjerejo in za gojenje cvetic. Priredil si je na »Fortuni« veliko drevesnico ter šolske otroke in odrasle poučeval in vnmal za to stroko. Pozneje si je priredil na »Benkovem hribu« cel park z rastlinjakom ter tam prebil svoj prosti čas. Ker je bil

tudi organist, postavil si je poleti glasovir v rastlinjak in tam poučeval pevke in pevce. Posebno za sadjerejo je on v Gorjah mnogo storil in najboljši sedajšnji gorjanski gospodarji so njegovi učenci. Tudi božičnico smo gorjanski otroci že takrat poznali. Priredil nam je namreč pokojni vsako leto velike »jaslice« čez celo sprednjo steno šolske sobe. Tu ni postavil samo »jaslic« s sv. družino in sv. treh kraljev, temveč celo deželo s hribi in dolinami, s potoki in rekami, z mesti in prebivalci, s cestami in stezicami nam je razgrnil pred očmi ter vse še pokrnil z okroženim modrim nebom posutim z zlatimi zvezdami. Večjega veselja nam za božič ni mogel prirediti in na sv. večer ni bilo moč kakega otroka doma pridržati.

Tako je bil pokojni v Gorjah prav srečen in mi z njim. Ali vprašanje o učiteljskem stanovanju, o katerem se je kasneje začelo obravnavati, in pa nepri-liko, da so hudobneži nekega dne vso drevesnico uničili, ogrenilo mu je bivanje v Gorjah tako, da se je dne 25. vinotoka 1865. l. zopet preselil na Bohinjsko Bistrico. Od tam je šel 1868. l. za učitelja v Trnovo pri Ilirski Bistrici, kjer je služboval do 1871. leta. Od 1869. do 1870. l. je bil tudi okrajni šolski nadzornik za logaški okraj. Tudi tam je bil vzgleden v šoli in zunaj šole, je jako marljivo gojil sadjarstvo ter ga ima ljudstvo v dobrem spominu. Ker pa tamošnje podnebje ni ugalo njegovemu zdravju, premeščen je bil na svojo prošnjo v Predoslje pri Kranji, katero službo je nastopil meseca listopada 1871. l. Ko se je pa učiteljska služba na Bohinjski Bistrici izpraznila, vleklo ga je v domači kraj nazaj. Vložil je prošnjo za to službo in jo tudi dobil ter jo nastopil meseca malega travna 1872. l. Ko se je 1883. leta jednorazrednica na Bistrici razširila v dvorazrednico, imenoval ga je visoki deželni šolski svet stalnim nadučiteljem. Kot tak je stopil meseca grūdna 1885. l. v stalni pokoj.

V svojih poslednjih letih se je bavil jedino le z vzrejo cvetic, za katere je imel spretno roko. Izdeloval je tudi sam vrtno posode. Lepo je bilo poleti videti njegovo malo hišico obdano z najlepšimi cveticami. Pokojnik je ostal samec do smrti.

Njegovega pogreba se je vzel slabemu vremenu vdeležila velika množica ljudi. Pevci so mu zapeli nagrobnico. Blag mu bodi spomin! A. Ž.

Iz radovljiskega okraja.*) — Občni zbor učiteljskega društva za radovljiški okraj se je vršil dne 2. t. m. v šolskem poslopju radovljskem.

Predsednik g. M. Kovšca otvori ob 10. uri zborovanje z jako primernim in z odobravanjem sprejetim nagovorom. Omenja, da je šele pol leta preteklo, od kar smo bili zbrani pri prvem občnem zboru. Sedanjemu odboru pa se je potrebno zdelo sklicati v današnji dan drugi občni zbor. Povdarja posebno potrebo ljube sloge — kajti le tedaj, ako bomo složno delovali, smemo pričakovati, da bo društvo in z njim tudi šolstvo našega okraja процvitalo in obilen sad rodilo. Ako nam je sloga mati, potem se nam nobenega sovražnika ni bati. Nadaljuje: Ako pogledamo druge stanove, vidimo kako se vsak trudi, da v duhu časa napreduje; bomo morda mi ljudski učitelji delali izjemo in zaostali?

Iz poročila tajnikovega povzamemo, da se je društvo ustanovilo 18. kinovca 1890. Odbor je imel 4 seje; povdarja posebno eminentno važnost prve seje, v kateri se je določilo, da naj društvo prireja koncerte, ter naj se z njihovimi čistimi dohodki vpisujejo šole našega okraja ustanovnimi udi društva „Narodna šola“. Uresničila se je ta krasna ideja — in sedaj imamo že šest šol ustanovnic, namreč: Begunje, Bled, Breznica, Jesenice, Koroška Bela in Radovljica. Društvo je priredilo v kratkem času dva koncerta; prvega v Radovljici dne 19. listopada 1890 povodom imendana presvetle cesarice Elizabete, drugega v Lescah dne 2. svečana 1891. Z obema koncertoma sme biti društvo povsem zadovoljno. — Društvo šteje danes 57 članov, in sicer 24 pravih ter 33 podpornih. Pogrešamo med pravimi udi še nekaj imen naših sotovaršev; upamo pa, da se bodo v tem društvenem letu do zadnjega vpisali.

Gospod blagajnik poroča na drobno o gnotnem društvenem stanju. Temu izvestju povzamem, da je imelo društvo od 18. kinovca 1890 do 2. malega travna 1891 — 243 gl. 25 kr. dohodkov, ter 231 gl. 68 kr. stroškov; preostaja torej čistih 11 gl. 57 kr. Omeniti moram, da so precejšnja vsota pobrala društvena godala, litografiranje not itd. Za pregledovalce računov so izvoljeni: gđc. Strle, in gg. Turk in Vrežec.

Za tem poroča g. K. Simon o metodi lepomisja in nje praktični uporabi. Pojasnil nam je g. tovariš več metod lepomisja, pokazal natančno njih uporabe ter priporočal najboljše zbrani skupščini. Temeljitemu poročilu je sledilo vsestransko priznanje.

*) Radi obilega gradiva slučajno zakasnjeno. Ured.

K občnemu zboru „Zveze slov. učit. društev“ so se oglasili sledeči gg.: Ažman (poje I. ten.), Rus (I. ten.), Kovšca (II. ten.), Pianček (I. bas), Podkrajšek (I. bas) in gđc. Razinger Miška.

Temu je sledila volitev društvenega odbora za bodoče leto; izvoljeni so gg.: M. Kovšca predsednik, Karol Bernard predsednikov namestnik, Ignacij Rozman tajnik, Karol Simon blagajnik, Iv. Pianček odbornik in Francisek Rus pevovodja.

Za tem zaključil predsednik zborovanje s trikratnimi „slava“ — klici Najvišjemu pokrovitelju šolstva.

Vsi pevci smo se zbrali zopet dne 9. t. m. t. l. v Lescah, kjer smo se naučili nekaj novih pesmij za prihodnji koncert, prepevali pa tudi stare, krasne zbere v svojo zabavo. Ign. Rozman.

Iz postojnskega okraja v 17. malega travna. Res čudno je to: še tri leta niso minula in v tem kratkem času umrlo je v našem okraju šest učiteljev in sicer na Suborji učitelj Šimen Hiti, v Senožečah upokojeni nadučitelj Karol Demšar, v Budanjah učitelj Andrej Legat, v Šturiji učitelj Viktor Čuden, v Št. Vidu Alojzij Lavrenčič in v Košani pa nadučitelj Filip Kete. Prvi trije so bili res že bolj v letih, a četrta in peti nista bila stara niti po 30 let in zadnji prekoračil je tudi šele štirideseto leto. Človeku nehoté silijo misli v glavo, kako je vendar to, da baš v postojnskem okraju toliko učiteljev umrje, primerno več, kakor v vseh ostalih okrajih na Kranjskem skupaj. Dolgo ni treba ugibati po vzroku. Neugodne krajevne razmere so glavni vzrok toliki umrljivosti. Ostra kraška burja jih največ pokoplje. Ni čuda torej, da izprašani učiteljski kandidati in drugi učitelji tako neradi prosijo v naš okraj. Vendar zaradi tega obupati nečemo in tudi zbog teh neugodnih razmer bode naše geslo: »Naprej — dok nam srce v prsih bije!« Oklepiti se hočemo drug drugega in se med seboj podpirati po svojih močeh. V ta namen smo si ustanovili pred dvema letoma okrajno učiteljsko društvo, koje ima dva prav blaga namena in sicer podpirati društvenike v bolezni in postavljati umrlim tovarišem nagrobne spomenike. Do sedaj društvo še ni moglo izvrševati svoje plemenite naloge, ker nam je manjkalo novcev, vendar danes smo pa, hvala Bogu, že toliko podkovani, da lahko pričnemo delovati v korist in čast učiteljstva našega okraja. Prav zdaj se nam nudi najlepša prilika, da postavimo pokojnemu nadučitelju Filip Kete-ju dostojen nagrobni spomenik, tembolj, ker mu tega ne more postaviti zapuščena vdova in nihče njegovih sorodnikov. Blagi pokojnik pa to naše odlikovanje po vsi pravici zasluži, ker je bil za društvo vnet z dušo in telesom. Tak spomenik bode pa tudi spomenik za nas, ki bode pričal še potomcem o naši bratovski ljubezni med seboj. Zato se obračam kot društveni blagajnik do vseh p. n. gg. društvenikov s prošnjo, da blagoizvolé spolniti svojo dolžnost do društva ter poslati letnino — če ne celo pa vsaj polovico. Kdor pa v

blaži namen bolj globoko v žep poseže — srčna mu hvala!

Jakob Dimnik.

Z Iga. (Razširjanje šole). Dne 31. sušca je bila tukaj očitna dražba za popravilo in razširjenje šolskega poslopja ter napravo novih klopij za vse tri razrede. Vsa dela je prevzel tukajšnji domačin, po-

sestnik in gostilničar gospod Janez Janželj za ceno 2780 gld. 76 kr. Kakor se razvidi iz načrtov, bo delo lično in posebno bode to dobro, da bosta poleg nadučitelja imela tudi II. in III. učitelj, oziroma učiteljica svoje prosto stanovanje v šolskem poslopju.

Fr. Trošt.

Društveni vestnik.

Iz „Zveze slov. učiteljskih društev“.

I.

V seji direktorija dne 28. sušca se je določil za zborovanje »Zveze« o binkošnih sledeči vsopred:

a) Na binkoštno soboto ob 11. uri dopoldne seja upravnega odbora. Natančni vsopred sestavi predsednik.

b) Istega dne ob 4. uri popoldne seja delegacije. Natančni vsopred sestavi predsednik.

c) Istega dne od 2.—4. ure popoldne pevske vaje in seje raznih sekcij.

d) Istega dne ob 8. uri zvečer koncert s sledečim vsopredom:

1. Dr. G. Iparic: »Zvezna« — Unisono s spremljevanjem orkestra.
2. A. Foerster: Naše gore — Mešani zbor.
3. A. Nedved: Moj dom — Moški zbor.
4. H. Volarič: Pogovor z domom — Mešani zbor.
5. A. Foerster: Pobratimija — Moški zbor.
6. Dr. F. Iparic: a) O moja Avstrija, b) Pozdrav Bledu — Mešana zbor.
7. D. Jenko: Naprej — Moški zbor.
8. J. Haydn: Cesarska pesem — Unisono s spremljevanjem orkestra.

Med posameznimi točkami svira vojaška godba in tamburaški zbor.

e) V nedeljo ob 7. uri zjutraj slovesna maša, pri kateri se poje A. Nedvedova maša za moški zbor: »Slava Stvarniku«.

f) Istega dne takoj po maši glavnozborovanje po vsopredu, kakor ga bode določila delegacija.

g) Istega dne ob 1. uri popoldne banket.

II.

Za glavno zborovanje oglašeni so nastopni predmetje:

- 1.) Pravne razmere ljudskih učiteljev, poroča A. Vertovec.
- 2.) O jednotni pisavi v šolah po Slovenskem, poroča J. Mešiček.
- 3.) Važnost obrtno nadaljevalnih šol; kako jih snovati, poroča I. Lapajne.
- 4.) Zavarovanje pri banki »Slaviji«, poroča V. Holz.
- 5.) O socialnih razmerah slovenskega učiteljstva v sedanjih časih, poroča J. Ravnikar.

6.) O volilni pravici učiteljev in učiteljic na Kranjskem, poroča Luka Jelenec.

7.) O posebni nagradi za tiste učitelje, kateri poučujejo čez postavno število otrok, poroča Fr. Slane.

8.) Latinica in nemščina, oglasilo kamniško učiteljsko društvo, poroča Ljudevit Stiasny.

9.) Metoda računstva na nižji stopinji, oglasilo »Pedagogičsko društvo«, poroča dr. Tomaž Romih.

III.

Za koncert se je oglasilo 88 učiteljev in učiteljic; vendar še med oglašeni pogrešamo dokaj poznatih pevcev-učiteljev, učiteljic pa je jako malo. Direktorij še ima nekoliko glask na razpolaganje; na zahtevanje pošlje jih dotičnim pevkinjam in pevcem.

Krško dne 10. mal. travna 1891.

Dr. Tomaž Romih
predsednik.

Iz Krškega. Dne 9. mal. travna t. l. je imelo »Pedagogičsko društvo« svoje prvo letošnje zborovanje v šolskih prostorih na Čateži. Zborovanja se je udeležilo precejšnje število udov in gostov.

Ob 1/2 10. uri dopoldne otvori društveni prvosodnik gospod Fr. Gabršek, c. kr. okrajni šolski nadzornik, zborovanje ter presrečno pozdravi dole družtenike in druge šolske prijatelje. Ob enem na kratko poroča o društvenem delovanju izza zadnjega obnovega zbora.

Potem tajnik društva, gospod J. Bezljaj prebere zapisnik zadnjega obnovega zbora z dne 6. velikega srpana 1890. l. Gospod prvosodnik poroča nadalje o došlih dopisih in zahvalah za podarjene društvene knjige ter važnejše prebere.

Sedaj gospod dr. T. Romih jako temeljito poroča o Lavtarjevih računnicah, katere prav toplo priporoča ter stavi sledečo resolucijo:

- 1.) Le ona računica velja za šolo, na katerih so računiki v jedni sami vrsti.
- 2.) Temelj vsemu računstvu je številna vrsta. Številne podobe, katere je vpeljal Grube v osnovno računanje, so popolnoma neosnovane.
- 3.) Vsestransko obravnavanje vsakega števila se ne da zagovarjati ne gledé na objekt, ne gledé na učence.
- 4.) Obravnava se jedno za drugim; najpreje se šteje, potem sošteva, odšteva i. t. d. Vsaka računska